

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 743/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], 2/ [REDACTED], 3/ [REDACTED], 4/ [REDACTED], 5/ [REDACTED], 6/ [REDACTED], 7/ [REDACTED], zastúpených Mgr. Petrom Amrichom, usadeným euroadvokátom, Štúrova 27, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/147/2023 z 27. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. marca 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovatelia sú v procesnom postavení žalovaných stranou v konaní sp. zn. 7C/26/2018 vedenom na Okresnom súde Poprad (ďalej len „okresný súd“), v ktorom sa žalobca domáha určenia vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom z 31. decembra 2018 žalobu zamietol a sťažovateľom priznal náhradu trov konania. Krajský súd

v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 28. mája 2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci odvolacím súdom okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 30. júna 2021 opäť žalobu zamietol a sťažovateľom priznal nárok na náhradu trov konania. Na odvolanie žalobcu krajský súd rozsudkom č. k. 8Co/7/2022-385 z 19. júna 2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a sťažovateľom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Okrem iného uviedol, že zo strany krajského súdu v rámci jedného konania prišlo k prezentovaniu dvoch vzájomne protichodných názorov, pričom právny názor odvolacieho súdu vyslovený v prvotnom zrušujúcom uznesení považoval za právne záväzný pre prvoinštančný súd, na základe čoho doručovanie listín vzťahujúcich sa na výkon záložného práva nebolo po zrušení rozsudku okresného súdu predmetom ďalšieho dokazovania. Krajský súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu z 19. júna 2023 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil bez vysvetlenia, prečo, z akých dôvodov sa vo veci odchýlil od svojho vysloveného pôvodného právneho názoru v prejednávanej veci v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení z 28. mája 2020. Krajský súd žiadnym relevantným spôsobom zmenu svojho postoja argumentačne nezdôvodnil, čím svoje rozhodnutie zaťažil vadou podľa § 420 písm. f) CSP. Ak tak chcel postupovať, mal tento svoj zámer oznámiť, inak je jeho rozhodnutie nepredvídateľné. CSP predpokladá taký postup odvolacieho súdu v opakovanom odvolacom konaní, aby sa predchádzalo vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. Teda vychádza sa z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty (čl. 2 CSP).

III.

Argumentácia sťažovateľov

5. Argumenty sťažovateľov poukazujúce na podstatné vady dovolania žalobcu najvyšší súd nijako nezohľadnil, keď sa s nimi v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nevysporiadal. Sťažovatelia nemajú možnosť z napadnutého uznesenia zistiť, prečo na základe dovolania výslovne žalobcom podaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/38/2020-233 bol napadnutým uznesením najvyššieho súdu zrušený iný rozsudok, a to rozsudok krajského súdu č. k. 8Co/7/2022-385 z 19. júna 2023, proti ktorému dovolanie žalobcom podané nebolo a ktorý bol zmienený len v dovolacom návrhu, ktorým najvyšší súd nie je viazaný (§ 441 CSP). Sťažovatelia vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedli aj ďalšie podstatné námietky, s ktorými sa najvyšší súd nijakým spôsobom nevysporiadal. Absencia vysporiadania sa najvyššieho súdu so zásadnými relevantnými námietkami sťažovateľov zakladá nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť jeho uznesenia. Meritórnym prejedaním a vyhovením zmätočnému dovolaniu žalobcu, na podklade ktorého bol zrušený rozsudok krajského súdu z 19. júna 2023, hoci dovolanie žalobcu bolo výslovne podané proti rozsudku z iného dňa, iného súdu a s inou spisovou značkou, bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

6. Uznesením najvyššieho súdu bolo porušené právo na súdnu ochranu aj v aspekte práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, keď arbitrárne zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie vystavuje sťažovateľov ďalšiemu dlhotrvajúcemu konaniu a právnej neistote a zároveň zasahuje do ich základného práva vlastníť majetok, keďže sťažovatelia vzhľadom na ďalej trvajúci spor nemôžu plne realizovať všetky zložky svojho vlastníckeho práva, konkrétne dispozičné právo (*ius disponendi*).

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd zrušujúce rozhodnutia najvyššieho súdu v dovolacom konaní podrobuje ústavnému prieskumu len výnimočne. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky zo zásady prieskumu len právoplatných rozhodnutí, ktorými sa konanie meritórne končí, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa. K preskúmaniu kasačného rozhodnutia potom môže dôjsť len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich súdne konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 213/2017, III. ÚS 541/2015), ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

8. Ústavný súd v ostatnom období viackrát vyslovil porušenie základných práv v dôsledku nadmerne formalistických prístupov najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho k posudzovaniu obsahu dovolaní sťažovateľov. Dôsledné napĺňanie požiadavky, aby najvyšší súd odmietol formalizmus pri rozhodovaní v dovolacom konaní (teda aby „nezatváral oči“ predtým, čo je v dovolaní namietané), však nemôže dospieť do polohy opačného extrému, keď najvyšší súd v dovolaní „nájde“ aj kritiku, ktorú v ňom dovolateľ v skutočnosti nevyjadril. Ústavný súd už opakovane judikoval, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (I. ÚS 336/2019, III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).

9. Z dovolania založeného na vade zmätočnosti musí byť jasné nielen to, z akých dovolacích dôvodov sa rozhodnutie napáda, ale dovolateľ musí zároveň uviesť aj to, na základe akých skutočností je toho názoru, že tento dovolací dôvod je daný. Tieto dôvody by mali byť dostatočne

individualizované a špecifikované (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1397).

10. Z obsahu dovolania žalobcu ústavný súd nezistil takú absenciu zákonom požadovaných náležitostí (§ 428 CSP), jeho vnútornú rozpornosť či zmätočnosť, ktorá by vzbudzovala pochybnosť o obsahu prejavenej vôle a následkom ktorej by bola neprejednatelnosť dovolania. Aj dovolanie ako každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu (§ 124 CSP). Z obsahu dovolania vo veci sťažovateľov explicitne vyplýva, kto ho podáva a v akej veci, keď vec je v úvode identifikovaná spisovou značkou konania vedeného na okresnom súde a označením sporových strán. Následne v bode I dovolania žalobca uvádza, kedy mu bolo doručené rozhodnutie krajského súdu v právnej veci, ktorú opäť označil sporovými stranami a aj predmetom konania („o určenie vlastníckeho práva“) spolu s citáciami výrokov rozhodnutia. Potom formuluje svoj nesúhlas s rozhodnutím a doslova uvádza: „S predmetným rozsudkom sa žalobca nestotožňuje, na základe čoho podáva v súlade s ustanovením § 419 a nasl. Zákona č. 160/2015 Z. z...voči rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k.: 9Co/38/2020 – 233 nasledovné: *d o v o l a n i e*.“

11. V bode II dovolania žalobca uvádza dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a v bode III konkretizuje skutočnosti, ktoré podľa žalobcu odôvodňujú záver, že tento dovolací dôvod je daný. V bode IV dovolania dovolateľ formuluje dovolací návrh, v ktorom žiada, aby dovolací súd „rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19.06.2023, č.k.: 8Co/7/2022 – 385 a rozsudok Okresného súdu Poprad z 30.06.2021, č.k.: 7C/26/2018 – 344“ zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podmienka jednoznačnej konkretizácie rozhodnutia, proti ktorému dovolanie smeruje, tým bola splnená. Aj keď dovolací súd nie je viazaný dovolacím návrhom (§ 441 CSP), teda tým, ako sťažovateľ navrhuje rozhodnúť o dovolaní, neznamená to, že z dovolacieho návrhu nemôže podporne súd vyvodiť, proti akému rozhodnutiu dovolanie smeruje. Proti akému rozhodnutiu dovolanie smeruje, možno implicitne vyvodiť už z bodu I dovolania, kde vec sťažovateľov je nepochybne označená spisovou značkou súdu, označením sporových strán a predmetu konania, ako aj uvedením dátumu doručenia a výrokov dovolaním napadnutého rozhodnutia. Uvedené nemôže spochybniť ani označenie zjavne nesprávneho rozhodnutia iného súdu, ktoré s vecou sťažovateľov nijako nesúvisí a ktoré možno interpretovať ako zjavnú písarsku chybu, ku ktorej pravdepodobne došlo kopírovaním z iného podania.

12. Keďže procesná námietka sťažovateľov o vadách dovolania žalobcu, resp. jeho zmätočnosti sa nejavila ako dôvodná, skutočnosť, že sa s ňou najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal, nemôže mať za následok porušenie označených práv sťažovateľov. Najvyšší súd má rozhodnúť predovšetkým o dovolaní a odpovedať na otázky nastolené dovolateľom, ktoré sú podstatné pre poskytnutie súdnej ochrany v dovolacom konaní. Pokiaľ protistrana vo svojom vyjadrení prednesie formálnu námietku procesnej povahy o vnútornej rozpornosti dovolania, ktorá zjavne nie je dôvodná, dovolací súd nemá povinnosť sa s ňou explicitne vysporiadať v odôvodnení rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nevyplýva požiadavka, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku, rozsudok z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06). Ústavný súd s poukazom na uvedené vyhodnotil námietku porušenia základných

práv sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú.

13. Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvedené právo nesprávne označili čl. 48 ods. 1 ústavy, pozn.) tým, že najvyšší súd rozhodol kasačným rozhodnutím, ktoré ich vystavuje dlhotrvajúcej právnej neistote, ústavný súd uvádza, že k porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti všeobecného súdu zúčastneného na konaní, avšak iba samotným rozhodnutím súdu uvedené právo sťažovateľov porušené byť nemohlo (mutatis mutandis III. ÚS 143/05, IV. ÚS 11/08, II. ÚS 257/2012). Namietané porušenie označeného práva sťažovateľa odôvodňujú výlučne arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia a žiadne ďalšie aspekty „prieťahového“ postupu najvyššieho súdu v dovolacom konaní neprednášajú. Keďže samotné rozhodnutie nepostačuje na vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavná sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľov dospel k záveru, že uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a následné zrušenie rozhodnutia krajského súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu neznamenal v okolnostiach posudzovanej veci porušenie označených práv sťažovateľov. Ústavná sťažnosť je preto ako celok zjavne neopodstatnená a bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

15. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku má za následok, že je bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov vznesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu